

ΝΕΟΕΛΛΗΝΙΚΗ ΓΛΩΣΣΑ (ΝΕΟΕΛΛΗΝΙΚΗ ΓΛΩΣΣΑ ΚΑΙ ΛΟΓΟΤΕΧΝΙΑ)

Β' ΤΑΞΗ ΗΜΕΡΗΣΙΟΥ ΚΑΙ ΕΣΠΕΡΙΝΟΥ ΓΕΛ

ΕΝΔΕΙΚΤΙΚΕΣ ΑΠΑΝΤΗΣΕΙΣ

(Επισημαίνεται ότι οι απαντήσεις που προτείνονται για τα θέματα είναι ενδεικτικές. Κάθε άλλη απάντηση, κατάλληλα τεκμηριωμένη, θεωρείται αποδεκτή)

ΘΕΜΑ 1 (μονάδες 35)

1^ο υποερώτημα (μονάδες 10).

Για το τέλος της Λυγερής και την αλλαγή της έχουν δοθεί από τους ειδικούς διάφορες ερμηνείες, όπως:

- είναι επισφράγιση της ήττας της,
- δείγμα της κατάπτωσής της,
- εξιδανίκευση της μητρότητας και της αίσθησης του καθήκοντος.

Ο Α. Καρκαβίτσας περιγράφει τον συνήθη προορισμό της γυναίκας στα τέλη του 19^{ου} αιώνα, που καθορίζει τη θέση της ως οικοδέσποινας και μητέρας, ενσαρκώνοντας τον κοινωνικό κανόνα, όπως συμβαίνει γενικότερα με τους χαρακτήρες του έργου του. Η γυναίκα εκείνης της εποχής, εγκλωβισμένη σε μια παραδοσιακή συνθήκη ζωής, δεν έχει τη δυνατότητα να επιλέξει το σύζυγό της, γεγονός που μπορεί να σημαίνει ότι νικήθηκε από τη γυναικεία της μοίρα και αποδείχθηκε ανάξια ενός ονειρικού έρωτα.

2^ο υποερώτημα (μονάδες 10).

- Η 2^η παράγραφος οργανώνεται με τη μέθοδο της αντίθεσης (*ένωση αταίριαστων ψυχικά ατόμων... αφομοιώνοντάς την με τον ...άντρα της, ... ευαίσθητη λυγερή... τον άξεστο ...άντρα της*). Ο τρόπος οργάνωσης της παραγράφου γίνεται εμφανής από τα προαναφερθέντα αντώνυμα, όπως και με τον αντιθετικό σύνδεσμο *όμως* στη δεύτερη περίοδο λόγου της παραγράφου.
- Ο συγγραφέας επέλεξε αυτόν τον τρόπο ανάπτυξης με σκοπό να διευκρινίσει καλύτερα το περιεχόμενο της έννοιας και την πράξη της μεταστροφής/μεταμόρφωσης της Λυγερής. Έτσι επιχειρεί να υποστηρίξει τη θέση του περί κοινωνικού κανόνα, επισημαίνοντας ότι η κομφορμιστική λύση είναι αποδεκτή, δηλαδή η προσαρμογή του ατόμου στις απαιτήσεις και στους τύπους

συμπεριφοράς της ομάδας στην οποία ανήκει σε αντίθεση με τις αρχικές του επιλογές, που θα το εξαιρούσαν απ' αυτήν.

3^ο υποερώτημα (μονάδες 15).

Ο συγγραφέας του Κειμένου 1 επιχειρεί να προβληματίσει τον αναγνώστη με τις εξής τρεις (3) γλωσσικές επιλογές:

- **Ερώτημα:** *«Το τέλος αυτό, που επιδέχεται διαφορετικές ερμηνείες, προβληματίσε τους κριτικούς· η αλλαγή της λυγερής επισφραγίζει την ήττα της, φανερώνει την κατάρπτωσή της, ή εξιδανικεύει τη μητρότητα και την αίσθηση του καθήκοντος;»:* με το οποίο ελκύεται η προσοχή, διεγείρεται το ενδιαφέρον, κινητοποιείται η κριτική σκέψη του αναγνώστη στο αμφιλεγόμενο ερμηνευτικό πρόβλημα της *Λυγερής*.
- **Επαναλήψεις λέξεων ή φράσεων νοηματικά ισοδύναμων:** *«...χρήματα που κερδίζει... η υπερηφάνεια για τα πλούτη της.. .φιλοχρήματο άντρα της... καρολόγο Γιώργη Βρανά.., εμπορικές ικανότητες του Νικολού Πικόπουλου... καρολόγους (μεταφορείς, επάγγελμα που σταδιακά φθίνει) και στην επαγγελματική τάξη των εμπόρων, που αναδύεται»:* με τις οποίες εντυπώνεται στη συνείδηση του αναγνώστη μια από τις βασικές θέσεις της ανάλυσης της *Λυγερής*- που αφορά την ασφαλή αποκατάσταση της γυναίκας με ένα γάμο, που υπακούει στη λογική-, προκαλώντας συναισθήματα ταύτισης ή μη με τους ήρωες και διεγείροντας κοινωνιολογικού τύπου προβληματισμό σχετικά με τη σύνδεση γάμου και οικονομικών παραμέτρων.
- **Μικροπερίοδο και κοφτό λόγο, με λέξεις/φράσεις συγκινησιακά και ιδεολογικά φορτισμένες:** *«ζωή που ασφυκτιά και σβήνει εξαιτίας της σκληρότητας των ιδίων της των όρων, ...ένωση αταίριαστων ψυχικά ατόμων,... δυστυχία,... ήττα,... κατάρπτωση, ...αφήνει τα όνειρα, ...επάγγελμα που σταδιακά φθίνει,»:* με τα οποία προσφέρει ένταση, ασκεί ψυχολογική επιρροή, προκαλεί συναισθήματα συμπάθειας, λόγω των «παθών» των ηρώων, και κινητοποιεί την κριτική σκέψη.

ΘΕΜΑ 4 (μονάδες 15)

Ο Μανόλης είναι φανερό ότι ενδιαφέρεται για τη Ρούσα, καθόσον *«Σε όλη τη διάρκεια της λειτουργίας δεν ξεκόλλησε από πάνω της τη ματιά του. Στην έξοδο της εκκλησίας την πρόλαβε...»*, γινόμενος στόχος και δίνοντας αφορμή σε επικριτικά σχόλια της θείας του: *«ξέσπασε η Ανδρομάχη <λέγοντας> «Βρήκε την ευκαιρία μέσα στην εκκλησία για να γαμπρίσει. Ναι, ναι, αυτό που ακούς· να γαμπρίσει και μάλιστα με μια ντόπια! Θεέ μου,*

συγχώρα με μέρα που είναι!». Η κοπέλα, για την οποία εκδήλωσε το ενδιαφέρον του ο Μανόλης με έντονα βλέμματα, μοιάζει να παίρνει προφυλάξεις για να μην γίνει αντικείμενο ανάλογων σχόλιων. Ίσως, γι' αυτό έσπευσε να εξαφανιστεί: «...όμως εκείνη έδειχνε ότι βιαζόταν», όταν ο Μανόλης κατάφερε να της εκφράσει την επιθυμία του να τη δει από κοντά ή και να συναντηθούν, λέγοντάς της: «Την Κυριακή το πρωί λέω να κάνω μια βόλτα στον Κήπο...» αλλά δεν μπόρεσε να τελειώσει τη φράση του. Η Ρούσα απομακρυνόταν ήδη, ήταν αμφίβολο και αν τον είχε ακούσει». Οι αντιρρήσεις της θείας στο φλερτ του Μανόλη μοιάζει να πηγάζουν και από το γεγονός της καταγωγής της κοπέλας. Ο Μανόλης τεχνηέντως επεδίωξε να αποφύγει την αδιακρισία της θείας του και σαφώς δείχνει να νοιάζεται περισσότερο για τη γνώμη της γιαγιάς, η οποία δεν έχει εκφραστεί ακόμη: «Χασομέρησε όσο μπορούσε για να αποφύγει, τουλάχιστον χριστουγεννιάτικα, την γκρίνια της θείας και τις εύγλωττες ματιές της γιαγιάς, που ίσως μέτραγαν πιο πολύ κι από τα πικρά λόγια της κόρης της.».

{Οποιαδήποτε διαπίστωση από τους/τις μαθητές/-τριες θεωρείται αποδεκτή, εφόσον μπορεί να συσχετιστεί/ τεκμηριωθεί με στοιχεία/ χωρία του κειμένου, χωρίς να δίνεται με τρόπο αυθαίρετο.